

บทบาทของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนรัฐบาล
ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี
(The Role of the Academic Assistant Principals
in the Secondary Schools Bangkok and Thonburi)

โดย

นางสาวกาญจนา จงรักษ์ อ.บ.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาคำแนะนำแบบปริญาณหาบัณฑิต

ของ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชา มัธยมศึกษา

พ.ศ. 2513

000089

145112445

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
ประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต.

แมน ทรัพย์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

สุจิตต์ ทรัพย์ ... *พ.ศ. ๒๕๒๖* ... ประธานกรรมการ

ดร. วิชาญ ... กรรมการ

ดร. อดิ ... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิตต์ เทียบชอบ

วันที่ ๒๘ เดือน ... ๒๕๒๖ ... พ.ศ. ๒๕๒๖

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีโดยความช่วยเหลือและเอาใจใส่เป็นอย่างดี
 บังจากศาสตราจารย์ ดร. จรูญทัศน์ หุทตะมาน หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิต เพ็ชรขอม อาจารย์ประจำกอง วรรณคดี
 ที่ได้ตรวจแก้ไขต้นฉบับ ตลอดจนให้แนวความคิด ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ผู้
 เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา
 ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าสาขาวิชา
 ในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ที่ให้ความร่วมมือ
 ในการตอบแบบสอบถาม.

กาญจนา จงวัณ

เรื่อง: บทบาทของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา
สาขาสามัญ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี

ผู้วิจัย: นางสาวกาญจนา จงรักษ์

แผนกวิชา: มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา: 2512

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อจะศึกษาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วย
อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาสาขาสามัญ ในจังหวัดพระนคร
และธนบุรี และสำรวจความคิดเห็นของหัวหน้าสาขาวิชาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
ในโรงเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินงานโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่าย
วิชาการจำนวน 40 คน และหัวหน้าสาขาวิชาจำนวน 220 คน ในโรงเรียนรัฐบาล ระดับ
มัธยมศึกษาสาขาสามัญ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี รวม 40 โรงเรียน

ผลของการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการมีชั่วโมงสอนเฉลี่ยแล้ว 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
และชั่วโมงปฏิบัติงานในหน้าที่เฉลี่ยแล้ว 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
2. งานในหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ส่วนมากมักจัดทำด้วย
ตนเอง ได้แก่ การบริหารบุคคลากรฝ่ายวิชาการ การนิเทศการสอน การควบคุมดูแลการสอน
ของครูอาจารย์ การวัดผลนักเรียน การติดตามผลและประเมินผลงาน การติดต่อและประสาน
งาน และการดูแลการฝึกสอนของนิสิต ส่วนงานที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการส่วนมากมัก
มอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำ ได้แก่ การจัดหาและจัดซื้ออุปกรณ์การสอน และการส่งเสริมการเรียน
ของนักเรียน

3. เพื่อให้ได้ผลงานด้านวิชาการที่ดี หัวหน้าสาขาวิชาส่วนมากมีความเห็นว่า ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการควรวางแผนงานร่วมกับตน แล้วมอบหมายอำนาจให้ทำโดย เกิดผล นอกจากนั้นควรติดตามผลงานอย่างใกล้ชิดด้วย

4. ลักษณะสำคัญของ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการที่หัวหน้าสาขาวิชาต้องการ คือ มีความรู้ดีและพยายามหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ เพื่อพร้อมที่จะให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ ในแง่ต่าง ๆ ทางวิชาการได้ และมีความจริงจังใจในการพูดคุยของดิฉันอย่างเหมาะสม และรู้จักทำในโอกาสอันควร

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจาก ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการต้องมอบหมายงานในความรับผิดชอบ บางอย่างแก่หัวหน้าสาขาวิชา ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการจึงควรมีสื่อหรือบางเต็มที่ในการเลือกหัวหน้าสาขาวิชาที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการบังเกิดผลดี

2. ตามตำแหน่งแล้ว ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเป็นผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของหัวหน้าสาขาวิชา ดังนั้น ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการควรจะได้เป็นข้าราชการชั้นเอก เช่นเดียวกับหัวหน้าสาขาวิชา แทนที่จะเป็นได้เพียงข้าราชการชั้นโท ซึ่งเป็นตำแหน่งราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าสาขาวิชาดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. หัวหน้าสาขาวิชาและครูอาจารย์ในโรงเรียนควรมีสื่อในการเลือก ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เพื่อจะได้ผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมอย่างแท้จริง

4. ในด้านการวัดผลนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการควรจะได้เลิกใช้การวัดผลจากงานระหว่างปีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และใช้แต่การวัดผลจากการสอบปลายปี ซึ่งใช้สอบของกระทรวงศึกษาธิการ เช่นเดียวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

Thesis Title : The Role of the Academic Assistant Principals
in the Secondary Schools in Bangkok and Thonburi

Name : Miss Kanchana Chongrakse

Department : Secondary Education

Academic Year : 1969

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the duties and responsibilities of the academic assistant principals in the secondary schools in Bangkok and Thonburi and to survey the opinions of the heads of academic departments in connection with academic affairs in these schools.

Procedure : The questionnaires were sent to the 40 academic assistant principals and the 220 heads of academic department in the 40 selected secondary schools in Bangkok and Thonburi.

Major Findings :

1. The teaching period mean of the academic assistant principals is 8 hours per week and their operating period mean is 15 hours per week.

2. The duties and responsibilities which most of the academic assistant principals operate by themselves are: academic personnel administration, supervising instruction, controlling teachers' instruction, evaluating students' progress, following up and evaluating the academic achievement, co-ordinating affairs and

supervising student teaching. The responsibilities which most of them delegate to other are: providing and buying teaching material aids, promoting students' learning activities.

3. To get effective academic achievement, most of the heads of academic departments agree that the academic assistant principals should plan to operate the academic affairs with them and authorize them; and then follow up the achievement closely.

4. The major qualifications which the heads of academic departments need of the academic assistant principals are: having good knowledge and being ready to counsel teachers about academic problems and able to criticize their work sincerely at the right time.

Recommendations :

1. Since the academic assistant principals must delegate certain responsibilities to the heads of academic departments, they should have a voice in selecting the qualified heads of academic departments who could operate academic affairs effectively.

2. According to position, the academic assistant principals are above the heads of academic departments in operating the academic affairs; therefore, they should be the first class officers as the heads of academic departments instead of being the second class officers.

3. The heads of academic departments and teachers should have a voice in selecting the qualified academic assistant principals.

4. the Ministry of Education should discontinue the practice of considering evaluations made during the academic year in Mathayomsuksa 3 classes and in the future should consider only the results of the final examinations issued by the Ministry of Education as the sole means of evaluating students as is now done in Mathayom 5 classes.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ความจำกัดของวิทยานิพนธ์	6
คำจำกัดความ	6
ประโยชน์ของการวิจัยนี้	7
2 รายงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้	8
รายงานในประเทศ	8
รายงานต่างประเทศ	17
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	26
การเลือกประชากร	26
การสร้างแบบสอบถาม	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
4 การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ	32
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ	76
การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับหัวหน้าสาขาวิชา	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับหัวหน้าสายวิชา	116

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	120
สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญในฝ่ายวิชาการ	120
สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวกับหัวหน้าสาขาวิชา	123
ข้อเสนอแนะต่อผู้เชี่ยวชาญในฝ่ายวิชาการ	125
ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการฝึกหัดครู	128
ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ	130
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	133

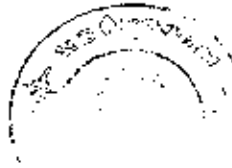
ภาคผนวก

สารบัญ

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 วุฒิสถูสูงสุดของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ	34
2 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบริหารบุคคลากรฝ่ายวิชาการ	36
3 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์การสอน	42
4 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการนิเทศการสอน	47
5 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการสอนของครูอาจารย์	50
6 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน	55
7 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลนักเรียน	60
8 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการติดตามผลและประเมินผลงาน	65
9 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อและประสานงาน	68
10 การปฏิบัติงานของผูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการดูแลการฝึกสอนของนิสิต	71
11 วุฒิสถูสูงสุดของหัวหน้าสายวิชา	83
12 ความเห็นของหัวหน้าสายวิชาในการวางโครงการปฏิบัติงานค่านวิชากร	85
13 ความเห็นของหัวหน้าสายวิชาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่วางโครงการ	86
14 ความเห็นของหัวหน้าสายวิชาเกี่ยวกับวิธีการที่คในการมอบหมายงาน	87
15 ความเห็นของหัวหน้าสายวิชาเกี่ยวกับสาเหตุที่ปฏิบัติงานไค้	88

ตารางที่	หน้า
16	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูอาจารย์ในสายวิชา ... 89
17	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับอุปสรรคของการทำงานในสายวิชา ... 90
18	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน 91
19	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับคุณิเทศก 92
20	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับการจัดใ้หม้การนิเทศการสอน 93
21	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับการนิเทศการสอนของตน 94
22	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา การใ้ให้ความช่วยเหลือครูอาจารย์ในการนิเทศ การสอน 95
23	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา ในการจัดครูอาจารย์เข้าสอน 96
24	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับวิธีการที่ใ้ใช้ในการควบคุมดูแลการสอน ของครูอาจารย์ 97
25	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา ในการช่วยใ้ครูอาจารย์มีสมรรถภาพในการสอน ... 98
26	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน 99
27	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับปัญหาในการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 100
28	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนช้า 101
29	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับผลที่ใ้ได้จากดรรค์ผลนักเรียน 102
30	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับปัญหาการ ดรรค์ผลนักเรียนของครูอาจารย์ ในสายวิชา 103
31	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับประโยชน์ของอุปกรณ์การสอน 104
32	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับสาเหตุที่ครูอาจารย์ไม่ใ้ใช้อุปกรณ์การสอน ... 105
33	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับวิธีการ จัดหาอุปกรณ์การสอน 106
34	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับจำนวนหนังสือประกอบ คู่มือ หนังสือคนลว่า 107
35	ความเห็นของหัวหน้าสายวิชา เกี่ยวกับลักษณะของผู้ช่วยอาจารย์ใ้ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ... 108

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่	หน้า
1 เปรียบเทียบวุฒิสูงสุดของ <u>ผู้ช่วย</u> อาจารย์ใหญ่ <u>ฝ่าย</u> วิชาการ	33
2 เปรียบเทียบวุฒิสูงสุดของหัวหน้า <u>สาขา</u> วิชา	82